

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 6 ΜΑΪΟΥ 2022
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΘΕΜΑΤΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)**

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω όρων:

- α. Εθνικόν Κομιτάτον**
- β. Πανελλήνιον**
- γ. Προσωρινή Κυβέρνησις της Κρήτης**

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιο σας τη λέξη **Σωστό ή Λάθος** δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση.

- 1.** Το τρικουπικό κόμμα ήδη από το 1875 παρουσίασε ένα συστηματικό πρόγραμμα εκσυγχρονισμού της χώρας, αρκετά κοντά στις αντιλήψεις του Βούλγαρη.
- 2.** Το δυσμενές κλίμα για τους υπόδουλους Έλληνες, που είχε διαμορφωθεί στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, κατά τη διάρκεια της Επανάστασης του 1821, άρχισε σταδιακά να υποχωρεί μετά την παραχώρηση των ειδικών προνομίων, γνωστών στην παγκόσμια ιστορία με τους νομικούς όρους «Χάτι Σερίφ» (1839) και «Χάτι Χουμαγιούν» (1856).
- 3.** Στις 10 Μαρτίου 1922 ο μητροπολίτης Αμάσειας Γερμανός πρότεινε στον υπουργό εξωτερικών Μπαλτατζή συνεργασία με τους Κούρδους και τους Αρμένιους εναντίον του κινήματος του Κεμάλ.
- 4.** Στους Χίους πρόσφυγες παραχωρήθηκε το 1835 ο δεξιός τομέας της σχεδιαζόμενης πόλης της Ερέτριας, για να κτίσουν εκεί τα σπίτια τους.
- 5.** Η οριστική αντιμετώπιση του προβλήματος των εθνικών γαιών έγινε με νομοθετικές ρυθμίσεις κατά την περίοδο 1870-1871.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Να αναφερθείτε στο αναθεωρητικό και νομοθετικό έργο της κυβέρνησης Βενιζέλου, κατά το 1911.

Μονάδες 13

ΘΕΜΑ Β2

Ποιος ανέλαβε την αρμοστέια στην Κρήτη, μετά την παραίτηση του πρίγκιπα Γεωργίου, και ποια κατάσταση διαμορφώθηκε στο νησί κατά τη διάρκεια της αρμοστέιας του;

Μονάδες 12

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται, να παρουσιάσετε τη στάση των Μεγάλων Δυνάμεων προς την Ελλάδα μετά την επάνοδο του Κωνσταντίνου στο θρόνο και τις συνέπειες της ιδιόμορφης νομισματικής ισορροπίας μετά τις εκλογές του 1920.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α'

Μέσα στη γενικότερη σύγχυση που επικράτησε την 1^η Νοεμβρίου (1920) το εκλογικό αποτέλεσμα απέβη αρνητικό για το κόμμα των Φιλελευθέρων [...] Μετά την επισημοποίηση των εκλογικών αποτελεσμάτων την εξουσία επωμίστηκε αντιβενιζελική κυβέρνηση με πρωθυπουργό το Δημήτριο Ράλλη, ο οποίος χωρίς χρονοτριβή, με διάγγελμα ανήγγειλε τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος για τις 22 Νοεμβρίου 1920 προετοιμάζοντας την παλινόρθωση του έκπτωτου [...] Δύο μέρες πριν τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος οι πρεσβευτές των Μεγάλων Δυτικών Δυνάμεων επέδιδαν στον πρωθυπουργό Ράλλη την ακόλουθη ανακοίνωση: «Αι κυβερνήσεις της Μεγάλης Βρετανίας, της Γαλλίας και της Ιταλίας απέδειξαν σταθερώς το ενδιαφέρον των προς τον ελληνικόν λαόν και ηνόνησαν την πραγματοποίησιν των προαιωνίων πόθων του. Εντεύθεν (= από αυτό το σημείο και εξής), κατά μείζονα λόγον, ησθάνθησαν θλιβεράν έκπληξιν εκ των εν Ελλάδι επελθόντων γεγονότων.

Δεν επιθυμούσι να αναμιχθώσι εις τας εσωτερικάς υποθέσεις της Ελλάδος, αλλ' είναι υποχρεωμένοι να δηλώσωσι δημοσία ότι η επί του θρόνου της Ελλάδος επαναφορά Βασιλέως του οποίου η ανειλικρινής στάσις και συμπεριφορά έναντι των Συμμάχων κατά την διάρκειαν του πολέμου επήγαγεν αυταίς μεγάλας δυσχερείας και ζημίας, δεν δύναται επομένως ή να θεωρηθή παρ' αυτών ως προσεπικύρωσις παρά της Ελλάδος των εχθρικών του πράξεων. Το γεγονός τούτο ήθελε δημιουργήσῃ νέαν δυσμενή κατάστασιν εν ταις σχέσεσιν μεταξύ Ελλάδος και Συμμάχων και, εντεύθεν, αι τρεις κυβερνήσεις δηλούσιν ότι επιφυλάσσουσιν εαυταίς τελείαν ελευθερίαν ενεργείας εν τω κανονισμῷ της ούτω προκυψάσης καταστάσεως».

Π. Πετρίδης, *Σύγχρονη Ελληνική Πολιτική Ιστορία, 1917-1940*, τόμος 3^{ος} : *Από την αποκατάσταση της συνταγματικής νομιμότητας στο δικτατορικό καθεστώς της 4^{ης} Αυγούστου*, εκδ. Γκοβόστη, Αθήνα 2000, σελ. 51-58

ΚΕΙΜΕΝΟ Β'

Μετά την επιστροφή του βασιλιά Κων/νου [...] δημιουργήθηκαν πληθωριστικές πιέσεις στην οικονομία. Οι πιέσεις αυτές, καθώς και οι άλλες οικονομικές δυσχέρειες, μετά το 1920, υπονόμισαν τη δραχμή που γνώρισε συνεχή υποτίμηση από το 1921 έως το 1926 [...] Από το 1921 έως το 1925 η δραχμή έχασε 12,5 φορές την αξία της και μέσα σε αυτά τα χρόνια οι φόροι διπλασιάστηκαν.

Θ. Βερέμης-Γ. Κολιόπουλος, *Ελλάς, Η σύγχρονη συνέχεια, Από το 1821 μέχρι σήμερα*, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 2006, σελ. 437/442.

ΘΕΜΑ Δ1

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που ακολουθούν, να αναφερθείτε:

- α)** στο πρόβλημα που προέκυψε από την ενσωμάτωση των Νέων Χωρών, σχετικά με την εθνολογική σύσταση του πληθυσμού της χώρας (**μονάδες 6**)
β) στη διευθέτηση αυτού του προβλήματος κατά την περίοδο 1920-1928 (**μονάδες 13**)
γ) στις επιπτώσεις από την άφιξη των προσφύγων στον πληθυσμό και ειδικότερα των αστικών κέντρων (**μονάδες 6**).

Μονάδες 25

Κείμενο Α'

Κατά τη διάρκεια, λοιπόν, της δεκαετίας του 1920 το ελληνικό κράτος θα κληθεί για πρώτη φορά να αντιμετωπίσει το ζήτημα των εθνικών και άλλων μειονοτήτων. Μέχρι τους Βαλκανικούς πολέμους η μόνη αξία λόγου μειονότητα ήταν οι καθολικοί των Κυκλάδων, που όμως δεν ήταν σε θέση να επηρεάσουν τις κρατικές πολιτικές σε σημαντικό βαθμό. Μετά τους Βαλκανικούς πολέμους, ωστόσο, ο αριθμός των μειονοτήτων αυξήθηκε. Παρά το γεγονός όμως ότι ποσοτικά δεν αντιπροσώπευαν, ιδίως δε μετά την υποχρεωτική ανταλλαγή πληθυσμών Ελλάδας και Τουρκίας, σημαντικό ποσοστό του του συνολικού πληθυσμού, η πολιτική τους συμπεριφορά θα καταστεί κρίσιμη μεταβλητή για τις κρατικές πολιτικές. Εξάλλου, και μόνο η θέση που κατείχαν ορισμένες από αυτές τις μειονότητες στα σύνορα του ελληνικού κράτους προκαλούσε προβλήματα και δημιουργούσε προϋποθέσεις για εδαφικές διεκδικήσεις σε βάρος της χώρας. Σε τοπικό λοιπόν επίπεδο οι μουσουλμάνοι της Δυτικής Θράκης αποτελούσαν τη σημαντικότερη αριθμητικά μειονότητα, η οποία εξαιρέθηκε από την υποχρεωτική ανταλλαγή των πληθυσμών. Σε αυτούς περιλαμβάνονται και οι Πομάκοι, διακριτή ομάδα, που κατοικεί στα βουνά της Ροδόπης και είναι βουλγαρόφωνοι [...] Μια άλλη μειονότητα που έπαιξε έναν ιδιαίτερο ρόλο στον Μεσοπόλεμο ήταν και οι Εβραίοι της Θεσσαλονίκης [...] Η μειονότητα όμως που στη διάρκεια του Μεσοπολέμου έχει μια ξεχωριστή θέση είναι ασφαλώς εκείνη των Σλαβομακεδόνων [...] στη Δυτική Μακεδονία, ιδίως στο νομό Φλωρίνης, κατοικούσαν συμπαγείς, και όχι απαραίτητως ομοιογενείς, πληθυσμοί Σλαβομακεδόνων [...] Το μειονοτικό πρόβλημα του Μεσοπολέμου περιλαμβάνει και άλλες διαστάσεις τους αλβανούς/μουσουλμάνους Τσάμηδες της Θεσπρωτίας ... [...] Η σκόπιμη εγκατάσταση προσφυγικών πληθυσμών σε περιοχές, όπου μέχρι τότε υπήρχε σλαβομακεδονική υπεροχή και με στόχο την «ελληνοποίηση» ολόκληρων επαρχιών, δημιουργούσε εντάσεις και αντιθέσεις που πολύ συχνά έπαιρναν βίαιη μορφή.

Κ. Κωστής, «Τα κακομαθημένα παιδιά της Ιστορίας», *Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ 18ος - 21ος ΑΙΩΝΑΣ*, Πόλις Historia, Αθήνα 2013, σελ. 605-609

Κείμενο Β'

Το 1907 στην Παλαιά Ελλάδα οι κάτοικοι των οικισμών με περισσότερους από 5.000 κατοίκους αντιπροσώπευαν το 23,9% του πληθυσμού. Το αντίστοιχο μέγεθος για το 1920 θα είναι 26,6% για να φτάσει το 33,7% το 1928. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι δεν επρόκειτο για μια ομαλή αύξηση αλλά για μια βίαιη και απότομη εποίκιση των αστικών κέντρων. Διότι, τουλάχιστον το ήμισυ του αριθμού των προσφύγων εγκαταστάθηκε στην Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη και άλλες μεγάλες πόλεις της Ελλάδας [...] Το

1907 το πολεοδομικό συγκρότημα της Αθήνας είχε 250.000 κατοίκους. Το 1920, ο αριθμός τους θα έχει ξεπεράσει τους 450.000 κατοίκους, ενώ η απογραφή του 1928 θα δείξει 802.000 κατοίκους [...] Η Θεσσαλονίκη από την πλευρά της κινείται σε άλλη κλίμακα, αλλά και εδώ οι αυξήσεις είναι εντυπωσιακές. Το 1920, το πολεοδομικό της συγκρότημα μετρά 176.000 κατοίκους και οκτώ χρόνια αργότερα 244.000.

Κ. Κωστής, «Τα κακομαθημένα παιδιά της Ιστορίας», Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ 18^{ος} - 21^{ος} ΑΙΩΝΑΣ, Πόλις Historia, Αθήνα 2013, σελ. 612

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). **Μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο και να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις το όνομα σας.**
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμο σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας δοθούν. **Τυχόν σημειώσεις πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιο σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.**
5. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
- 7.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΘΕΜΑΤΩΝ: ΜΠΟΥΓΙΑ ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ

Πολύτροπη
Αρμονία

